

Žveplo in pripravki iz tekočih olj

Druga važna snov, ki je dandanes splošno v rabi pri obrambi kulturnih rastlin pred nekaterimi zajedalci, je žveplo. Vиноgradniki ga rabijo v obliki najfinejšega prahu za ourambo pred grozdno plesnijo. V sadjarstvu se je udomačila pa tekočina, ki jo dobimo ako tri četrt ure kuhamo zmleto žveplo z apnom v natančno določenem razmerju. Navadno vzamejo na 10 litrov vode 145 dkg žvepla in 85 dkg žganega in v prah zdrobljenega apna. Na ta način dobimo takoiimenovano temeljno brozgo z 20% gostote po Baumejevem (Be) gostomeru. Imenujemo jo žveplenoapnena ali kalifornijska brozga.

Žveplenoapnena brozga je istotako kakor bakrenoapnena brozga pred vsem sredstvo za varstvo pred glivicami. Zlasti dobro učinkuje pri vsakovrstni plesni. Pokazalo pa se je, da zamori tudi nekatere žuželke, kakor n. pr. kaparje, bolšice, krvave ušice, grinjje i. dr. Zato uporabljamo žveplenoapneno brozgo za zimsko in poletno škropljenje sadnega drevja. Temeljno brozgo kakor jo dobimo iz tovarne, ali kakor jo je mogoče skuhati tudi doma, pa moramo pred uporabo razredčiti z vodo in sicer vzamemo za zimsko škropljenje 15—20% mešanico (na 1 liter temeljne brozge 5—7 litrov vode), za poletno škropljenje pa samo 2% (na 1 liter temeljne brozge, 50 litrov vode). Z zimskim škropljenjem hočemo zadeti in zamoriti vse tiste zajedalce živalskega rodu, ki prezimujejo po raznih skrivališčih in zatišjih po drevju. Poletno škropljenje z 2% brozgo pa je namenjeno bolj v obrambo pred glivičnimi zajedalci. Mešati pa se da žveplenoapnena brozga tudi z žveplnim arzenijatom in v tem slučaju zatiramo obenem z glivicami tudi grizoče žuželke (zavijače in razne druge objedače, gosence itd.).

Prilpava žveplenoapnena škropiva je kaj lahka. Natančno odmerjeno količino temeljne brozge vlivamo med neprestanim mešanjem v istotako natančno odmerjeno količino vode. Primer: Za 20% zimsko škropivo vzamemo na 100 litrov vode 20 litrov temeljne brozge, na 50 litrov vode 10 litrov

temeljne brozge, na 10 litrov vode 2 litra temeljne brozge itd. Za 2% poletno škropivo vzamemo na 100 litrov vode 2 litra temeljne brozge, na 50 litrov vode 1 liter temeljne brozge, na 10 litrov vode 20 dkg temeljne brozge itd.

Za škropljenje pripravljeno škropivo je treba čimprej uporabiti, ker se začne kmalu razkrajati in bi potem ne bilo več uporabno. Temeljno brozgo samo je moči hraniti dalje časa, toda mora biti neprodušno zaprta in ne sme zmrzniti. Pomniti je tudi, da se za to škropivo ne smejo uporabljati bakrene škropilke, ker ta brozga baker razjeda.

Tretja snov, ki je istotako preskušena in po vsem svetu v rabi, so terova olja tako pripravljena z milom, da se dajo z vodo mešati. Imenujejo se drevesni karbolineji. Pri nas že blizu 20 let vpeljano in povsod dobro znano ter preizkušeno tako sredstvo je arborin, ki se pa rabi izključno le za zimsko škropljenje in mazanje debel sadnega drevja. Izdeluje se v taki gostoti, da ga uporabljamo za škropljenje v 5—10%, za mazanje oebel in debelejših vej pa v 10—30% mešanici.

Arborin je pred vsem sredstvo za zatiranje raznih, na sadnem drevju po skrivališčih prezimujočih žuželk, ki jih pomori, ako pride z njimi v dotik. Take žuželke so n. pr. krvava ušica, jajčeca listnih ušic, bolšice, kaparji na slivah in drugih sadnih plemenih, cvetožer, zavijač in še mnogo drugih. Izvrstno sredstvo je tudi za odpravo mahu in lišajev, za zdravljenje rakovih ran in negovanje drevesnega lubja, zlasti pri starejšem drevju. Brez dvoma učinkuje ugodno tudi kot obrambno sredstvo pred nekaterimi glivičnimi zajedalci. Njega učinek je vobče močnejši nego žveplenoapnena brozga zlasti kar se tiče živalskih zajedalcev. Zato je pa tudi nevarnejši za brstje, ako bi škropili, ko je že močno razvito ali pa ako bi vzeli za škropljenje pregosto mešanico. Za arborin so posebno občutljive breskve in marelice, ki jih smemo škropiti z njim le pozno jeseni in pozimi, dokler še popolnoma počivajo ter največ s 6% mešanico. Prav posebno ugodno vpliva arborin na hruški in vobče tudi na

jablani. Zelo zanemarjene nasade, ki morda niso bili še nikoli obdelani s kakim škropivom in kakršnih je žal še vedno preveč, je arborin najboljšo sredstvo, da zajezimo razvoj škodljivcev in da dosežemo v sadovnjakih red in zdravo rast, zlasti starejšega sadnega drevja. Kjer se je razpasel češpljev kapar ali se je celo pojavil silno nevarni ameriški kapar (San Jose), ni boljšega sredstva za zatiranje teh dveh zajedalcev nego je arborin v primerni mešanici in uporabljen o pravem času torej najkasneje tik preden se začne cvetno brstje razprezati. Te-le dni bi se dalo uspešno delati z arborinom le še v hladnejših krajih. V toplejših vinorodnih legah bo pa že prekasno. Skušnje so tudi pokazale, da skrbna in temeljita obdelava sadnega drevja s šibkejšo mešanico arborina več izda, nego površno škropljenje, pa čeprav z močnejšo mešanico.

Čebele v marcu

Tale navodila, ki jih bo »Domoljub« po možnosti objavljati vsak mesec, bodo veljala v prvi vrsti čebelariskim začetnikom na kmetih. Zadnjč smo naglasili potrebo, da postane čebelarstvo spet v prvi vrsti gospodarska panoga kmečkega stanu. Da se bo ta naša želja polagoma uresničila, bomo kmečkim začetnikom sprti svetovali, kako naj svoje čebelarstvo sučejo, da jim bo uspevalo.

Koga pa mislimo z besedo začetnik? O v ta pojem spada prav mnogo — lahko rečemo večino — mlajših kmečkih čebelarjev. Saj ni mogoče šteti med stare, izvežbane čebelarje onih, ki imajo morda po nekaj kranjčev, dve, tri leta. To so pravi začetniki, ki se ne razlikujejo kaj prida od teh, ki bodo letos na novo začeli. Sicer se rado dogodi, da hoče človek, ki »pase« čebelice eno ali dve leti, veljati za skozi in skoz izkušenega čebelarja in si komaj pusti kaj svetovati; ali takšno mišljenje je zmotno. Še človek, ki ima opravka s to drobno živalco, dvajset in več let ter pozna res temeljito vse različne melodije, ki mu jih čebele godejo, pride včasih v položaj, da si kakšnega pojava ne zna razložiti. Posebno, ne, če ne pozna do dobra čebelarke teorije.

Teorija — kaj je to? Tuja je ta beseda, pa se tako pogosto rabi, da jo mora tudi kmečki človek razumeti. Z njo zaznamujemo nauke in navodila, nekakšno šolsko podlago, ki si jo mora človek pridobiti, preden se katerikoli stvari hoče uspešno lotiti.

Če govorimo o čebelarški teoriji, mislimo

Napačno je mnenje, češ močnejše sredstvo bo tudi bolje učinkovalo. Jakost učinka ni zavisna samo od pravšne mešanice, ampak posebno še od temeljitosti dela. Ta temeljitost se ne da nadomestiti s tem, da bi pa uporabljali močnejše škropivo. Na ta način imamo le dvojno škodo: zapravimo po nepotrebnem preveč dragega škropiva in obenem lahko drevje občutno oškodujemo.

Priprava arborinovega škropiva je zelo preprosta. V primerno posodo nalijemo (odmerimo) vodo — če moči deževnico, kapnico ali potočnico. Vanjo vlivamo potem odmerek arborina in neprestano mešamo. Tudi arborinovo škropivo treba kmalu uporabiti, ker se kmalu pokvari in izgubi pravo učinkovitost. Čist arborin, dobro zaprt in shranjen v takem prostoru, kjer ne zmrzuje, pa se obdrži dolgo časa. H.

pri tem na nauke o ustroju čebelne družine, o sestavi in zgradbi čebelinega trupelca, o množitvi, rojenju in drugih takih vprašanjih, ki sama na sebi na videz nimajo praktične vrednosti, vendar so pa vsa opravila pri čebelah tako nujno zvezana z njimi in tako od njih odvisna, da nikakor ne more biti dober čebelar, kdor jih do dobra ne pozna. In vendar imamo pri nas zlasti po kmetih marsikaterega »čebelarja«, ki mu tudi najvažnejše teoretične nauke zagrinja temna noč. Zato se pa potem redno dogaja, da z vsakim posegom v življenje čebelne družine napravi to ali ono napako, za katero ne more vedeti. Šele z leti, ko ga neuspehi zmodrijo in naučijo in mu pokažejo, kje in kako je delal napak, prične ravnat pravi. Toda takašola je bogme draga! Gotovo je bolj prav, vzeti v roko knjigo o teoretičnih naukih in jo pazljivo brati, preden so napake tu. Predvsem pa je treba temeljito pregnati iz glav naših kmečkih ljudi mišljenje, da je teorija škricarska iznajdba, ki je kmetu ni treba. Na dobrih teoretičnih osnovah sloni vse uspešno praktično delo.

Zato nujno priporočamo: knjigo v roke! Morda je sam nimaš — izposodi si jo! Če hočeš biti kdaj zares pravi čebelar, moraš biti trdno podkovan v vseh teoretičnih vprašanjih, ki so povrh še izredno zanimiva.

Za one, ki še nimajo nobenega panja čebel ta mesec ne bo drugega opravila, kakor da pridno prebirajo čebelarško knjigo in zbira »kovačec« za enega ali dva obljudena

Kranjiča ali vsaj roja. Zbiranje kovačev na kmetih je dandanes sitna stvar: kakor tudi zbirajš — ne zbereš! Vendar — če ti roja dober čebelar ne podari, ga je treba kupiti. Ne gre drugače. Panjiča (kranjskega) ti pa že ni treba kupovati. Če je človek količkaj spreten, si ga sam naredi ličnega in dobrega. Samo na to je treba gledati, da je les popolnoma suh, da so mere prave in da se deske ne zbijajo s fabriškimi marveč kovanimi žebliji ali pa vijaki. Kajti panj mora biti tako zbit, da lahko vsega razstaviš. O njih je bilo v našem listu pisano v prejšnjem letu in povedano, da so pravilne mere izredno važnega pomena zaradi prodaje kranjičev v inozemstvo. O vseh nadaljnjih stvareh se bomo pogovorili prihodnji mesec.

Kmečki čebelarji, ki že imajo nekaj ali celo večje število družin, imajo sedaj važen opravek: pregledati jih je treba vse po vrsti in se prepričati 1. ali imajo vsi v redu matice, 2. ali imajo zadosti hrane, 3. kako je z zalego in živalnostjo. Ta spomladanski pregled (s tujo besedo: revizija) je zlasti za začetnega čebelarja nad vse važen in ga je treba opraviti z vso vestnostjo? V kranjičih bo stvar šla bolj počasi od rok, toda tudi v njih je treba pregled izvršiti. Postaviti je treba panjič na strop, odtrgati dno in pogledati med satje. Matice sicer ne bo lahko najti, ali njena kakovost se lahko presodi po lepi, strnjeni in znatni zalegi. Tudi me-

dene zaloge bo moči preceniti. Za pregledovanje po kranjičih se priporoča majhno ogledalce, ki je nasajeno na drobno palčico tako, da ga lahko porinemo med satje in v njem vidimo po satju posebno zalego. Hrane morajo imeti panji vsaj 3—5 kg; če je je manj, je treba velike pazljivosti. Spomladi mora biti hrane v izobilju, če hočeš, da bodo roji in morda še kaj donosa. Panjiči, ki bi imeli le za dobro prgišče čebel, si ne bodo opomogli. Škoda je hrane, ki jo porabijo. Treba jih je pridružiti drugim družinam.

V modernih A.-Ž. in drugih panjih (po Sloveniji so se A.-Ž. panji na splošno uveljavili) je spomladanski pregled igrača, a zato nič manj pač pa še bolj važen. Ni pa priporočljivo imeti panj odprt dolgo in satnikov z zalego postavljati na kozico. Sedaj je še mrzlo, zalega pa potrebuje toplote. Zato se delo opravi hitro, vendar vestno. Vse, kar si v panjih našel, si zapiši — sicer boš kmalu pozabil.

Vse panje po pregledu skrbno odeni in pokrij. Čez zimo odeja ni važna, pač pa je prevažna sedaj, ko se v panjih goji zalega, ki mora imeti 35° C toplote! V teh mesecih notri do konec maja je topla odeja važen pogoj za razvoj družine. Od sedanjega razvoja je pa odvisen uspeh čebelarjenja v tem letu.

Kako pridelam dober semenski krompir

Vsako leto ob tem času je veliko povpraševanje po dobrem semenskem krompirju. Zahteva se predvsem zdrav in rodoviten krompir, ki ga je pa žal leto za letom težje dobiti.

Doma pridelamo dokaj dober semenski krompir na naslednji način: Izberemo si manjšo njivo z bolj lahko in pusto zemljo, ki je ne gnojimo premočno. Njiva naj bi bila po možnosti pognojena že jeseni in tudi takrat že s starim, uležanim gnojem. Na težki, bolj vlažni in močno ter s svežim gnojem gnojeni zemlji se lažje razvijejo in razširjajo razne krompirjeve bolezni. Tudi je boljše za bodoči semenski krompir, če pride iz slabših razmer in ne bo »razvajen«.

Na pripravljeno njivo sadimo spomladi ob običajnem času prav dobro in res zdravo semensko blago in sicer precej na gosto: Vrsta

od vrste naj bi bila oddaljena 40 cm, v vrsti pa rastlina od rastline 20 cm. (V splošnem se sicer za pridelovanje krompirja kot najboljša razdalja priporoča 60 × 30 cm.)

Njivico, kjer mislimo pridelati semenski krompir, pridno opazujemo. Ko se pojavi na kateremkoli grmu bolezen, ga takoj izkopljemo z gomolji vred. To je zelo važno, kajti le na ta način se bomo rešili raznih kužnih bolezni na krompirju, kakor tako zvane črne noge, obročkaste gnilobe in drugih. Potrebno je, da smo v boju zoper bolezni prav odločni ter ne popuščamo niti za las. Ko opazimo na krompirju katerikoli bolezenske znake, ga takoj brez oklevanja izkopljimo. Na izpraznjena mesta lahko še sadimo zelje ali peso.

Jeseni, ko je krompir dobro dozorel, ga izkopljemo lepo zapored grm za grmom. Pri-

delek izpod vsakega grma posebej pustimo na njivi, tako da imamo kupček poleg kupčka. Vsak kupček pomeni pridelek ene same rastline. Sedaj pa gremo z vrečo ali košaro ter pobiramo najprej za seme le one kupčke, kjer je vsaj gotovo število zdravih ter enako dovolj močno razvitih gomoljev, na primer osem ali deset ali še več. Čim bolj smo izbirčni, tem boljše za nas, kajti boljše semensko blago bomo imeli za prihodnje leto. Zaenkrat pa pustimo namenoma na njivi vse kupčke, ki imajo manj gomoljev ali le slabo razvite gomolje, zlasti tako zvane »šiške«. Včasih se najde pod enim grmom le en sam krompir-velikan ali dva, in morda še eden ali več slabičev. Od takega grma nikar ne jemljemo semenskega blaga, ker bi ga vzeli od rastline, ki v resnici ni rodovitna, čeprav je krompir debel. Prav tako izločimo takoj ves krompir izpod grma,

kjer se najde vmes le en sam gnil ali sicer bolan sadež, ker je verjetno, da so tudi ostali gomolji bolni, dasitudi bi bili na videz zdravi. Tako je na primer okužen s krompirjevo plesnijo krompir, ki ima v mesu temne rjave pege, vidne včasih tudi od zunaj kot modrikaste lise. Krompir, ki smo ga izločili, pobiramo nazadnje in ga porabimo v gospodarstvu za kuho ali krmo.

Odran semenski krompir pa hranimo posebej v dobri, suhi in zračni kleti ali — kar je še bolje, a težje napraviti — v dobri podspnici do pomladi, ko ga sadimo.

Kdor bi si prihodnjo pomlad rad pribral zamudno in težavno iskanje semenskega krompirja po tujih dvorcih in okrajih, naj se že sedaj odloči ter naj skuša doma pridelati dobro semensko blago. To navodilo pa naj skrbno brani, da se bo lahko še tekom poltja in zlasti jeseni ravnal po njem. ok.

Arborin in njegova uporaba

Ako rabite večje količine arborina, morate najprvo točno vedeti, v kakšne svrhe služi in kako ga je treba uporabljati.

Arborin nam služi predvsem za obdelavo sadnega drevja. Treba pa ga je znati pravilno uporabiti in o pravem času.

Najprikladnejši čas za zatiranje raznih živalskih škodljivcev na sadnem drevju je mesec marec, torej oni čas, predno se začne narava prebujati in preden začne drevje brsteti. Drevje obrizgamo z arborinom le ob lepem, toplem vremenu, ko ne zmrzuje in ko ni preveč vetrovno. Uspeh obrizgavanja je odvisen od načina, kako delo opravimo. Vedno moramo vzeti pravo mešanico; na 9 litrov vode vzamemo približno 1 liter arborina. Za koščičasto drevje pa je priporočljivo vzeti nekoliko šibkejšo mešanico in sicer 1 liter arborina na 10 do 12 litrov vode.

Popolen uspeh dosežemo, ako vrhove temeljito obrizgamo. Bolje je, da obrizgamo manj dreves in te dobro, nego več, pa slabo. Če kdo nima priprave, da bi drevje obrizgal, naj vsaj veje in deblo dobro namaže. Drevje obrizgamo šele tedaj, ko je isto že osnaženo. Kdor tako postopa, bo pridelal tudi lepo sadje, katero bo lahko dobro prodal.

Arborin je izdelek iz katranovih olj, spojenih s posebnimi mili in drugimi primesmi tako, da se v vodi takoj raztopi in tvori umazanobelo, mleku podobno raztopino. Z vodo se da zmešati v vsakem poljubnem razmerju. Najbolje je, da najprej pripravimo

primerno množino arborina ter z leseno palčico vse skupaj dobro premešamo.

Za obrizgavanje moramo uporabljati dobro brizgalko in je takoj po uporabi temeljito osnažiti ter sprati z vodo. Arborin uniči vse sadne škodljivce, ki jih doseže; zatre pa tudi mah in lišaje po drevju; skorja starega drevja se pomladi, na gladki koži pa se mrčes ne more skrivati.

Arborin uporabljamo uspešno tudi proti zajcu in sicer na ta način, da potresemo že po obrizganju, oziroma mazanju z arborinom še na mokra drevesa apneni prašek. Apno tvori z mili, katera so v arborinu netopno spojino, katera povzroči, da dež arborina ne izpere.

Arborin se ohrani lahko več let. Zato je najbolje, da ga sproti namešamo le toliko, kolikor ga rabimo. Shraniti ga moramo v takem prostoru, kjer ni prehudega mraza. Če se pa v mrazu zgosti, ga postavimo pred uporabo na topel prostor. — Arborin naročite lahko pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. — Storitvi ga morate to takoj, ker drugače bo prepozno.

Kmetски dolg do 500 dinarjev. T. K. Gosliničarki, ki je umrla, ste bili dolžni vsoto denarja, ki ne znaša 500 dinarjev. Njena hči zahteva takojšnje plačilo. Ali ste primorani takoj plačati? — Če niste kmet po uredbi o likvidaciji kmetških dolgov, morate dolg takoj plačati. Če ste pa kmet in je dolg nastal pred 20. aprilom 1932, ste ga pa dolžni plačati v dveh enakih letnih obrokih.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

KUHINJA

Jajčni vsukanec kot postna juha. Drobne svalke napravim iz četrt litra moke, enega celega jajca in pol lupinice vode. Moko in jajce mešam najprej z vilicami, da se vsa moka ovlaži in dobro zmeša. Potem mešanico še z dlanmi osvalkam. Polovico svaljkov zarumenim na žlici masla ali masti. Drugo polovico zakuham na osoljenem krovu, katerega naj bo en in eno tretjino litra. Ko vsukanec deset minut vre, ga zabelim z zarumenelimi svalki. Ko jed še dobrih pet minut vre, je pripravljena za na mizo. Ako pridenem med vrenjem vsukancu vejico majarona, ima jed prijeten okus.

Korenje kot prikuha. Korenje olupim, operem, zrežem na rezance ali pa zribam na strgalu za kisló repo. Korenje skuham v slani vodi. Kuhanega stršem na rumenkasto prežganje. Za prežganje potrebujem dva dkg masti, pol žličice sladkorja in pol žlice moke. Korenje zalijem s krompirjevko, z juho ali še drugega ni, tudi slana voda zadostuje. Korenju pridenem ščep popra in žlico kisle smetane. — Korenje napravim lahko tudi brez sladkorja in okisano. V ta namen zabelim korenje s prežganjem, v katerega sem nazadnje vlila par žlic kisa. Ves način pripravljavanja ostane, kot je zgoraj opisano. Korenje dam k govedini kot prikuho na mizo.

Ribji brodet s paradižniki. Četrť kg ríb, domačih ali morskih, osnažim, operem in zrežem na kose. Razrezane ribe denem na dve žlici zelo razbeljenega olja, da se hitro oprazijo in zarumene. Oprazene ribe pobere iz olja in denem na krožnik. V olje zmešam žlico drobno zrezanega peteršilja, strok strtega ali sesekljanega česna, pol žlice sesekljané žebule in dve žlici paradižnikove mezge. Omako zalijem s štírirími žlicami krova, osolim in pridenem ribe, ki sem jih vzela iz olja. Jed dam v skledo ali na krožnik, ter obložim s polento, cmoki, makaroni ali praženim rižem.

Lešnikove pogačice. Dva beljaka mešam s štírinajstími dkg sladkorja in s sokom pol limone. Ko je to dobro zmešano, pridenem osemnajst dkg zmljetih lešnikov, tri žlice drobtin in od pol limone lupinic. Testo stršem na desko, dobro pregnetem in oblikujem iz njega podolgasto klobaso. Klobaso razrežem na trideset enakih delov. Kose po-

valjam v prst dolge klobasice, pokladam na pomazano in z moko potreseno pekačo, ter spečem v srednjetopli pečici. Najlepše se pa te klobasice spečejo v pečí, iz katere sem pobrala kruh.

Pomarančna solata. Pomaranče olupim in zrežem z ostrim nožem na tanke rezine. Potem jih zložim na krožnik in polijem z oslajenim vinom. Ko se napoje, pokladam na vsak košček pomaranče pol žličke vkuhanih brusnic. Pomarančno solato napravim tudi samo s sladkorjem. Razrezane kose potresem s sladkorjem, pustim nekaj časa stati, preden jih dam na mizo.

Gospodinja in voščila

Razen pospravljavanja in peke ter še nekaterih del za praznike ima gospodinja še eno nalogo, da namreč v imenu družine vošči sorodnikom in dobrim znancom veselo veliko noč. Marsikateri je morda to delo odveč, meneč, vse je na mojih ramah in sedaj še voščila. To je deloma res — vendar najbolj iz srca spregovori in vošči mati, gospodinja.

Prvotni in pravi namen, voščiti vesele praznike, je gotovo dober in lep. Vsi se praznikov veselimo in želja vseh je, da bi potekli čim boljše in srečnejše. Komur tako voščilo izrazimo, naj si bo že ustno ali pisмено, mu res iz vsega srca želimo, kar mu voščimo: da bi bili prazniki kar najbolj veseli in polni blagoslova za vse v družini. Priznati pa moramo, da dostikrat voščimo samo iz navade ali ker čutimo, da je to nekaka dolžnost, ki smo jo dolžni bližnjemu; zato v takem voščilu tudi ni tiste prisrčnosti in iskrenosti, ki mu daje njegov pravi pomen. Tega se moramo odvdati.

Če voščimo, voščimo iz srca, kar bo gotovo čutiti iz naših besed ali kratkih vrstic. Samo tako voščilo ima kako vrednost in res razveseli znanca ali sorodnika.

Kadar voščimo pisмено, izberemo v ta namen primerne razglednice ali drugo obliko papirja. Razglednic je povsod precej na izbiro, okusnih in neokusnih. Izbirajmo lepe domače slike, ki res predstavljajo kaj velikonočnega. Ponekod znajo napraviti večji otroci prav lične razglednice doma. Take so za sorodnike prav prikladne in imajo kot ročno delo posebno vrednost, četudi so bolj

preproste. Te razglednice so tudi cenejše nego kupljene.

Voščimo o pravem času, t. j. ne šele po praznikih. Zamujeno voščilo nima več pravega pomena. Če bi se komu radi izkazali hvaležne, pridenemo voščilu kako darilce, o katerem smo prepričani, da bo napravilo veselje. Prav primerna skromna, velikonočna darila so zbirka lepih pirhov, pecivo, košarica s sadjem in podobno.

Pri velikonočnih voščilih se bo gospodinja, ki živi še v količjak dobrih razmerah, spomnila tudi siromakov, katerih revščino pozna in jim zaradi tega rada priskoči na pomoč. Reveži, ki si za praznike ne morejo privoščiti niti najpotrebnejšega, kaj šele priboljškov, se razvesele prav vsake malenkosti. Če si družina pritrga le kaj mallega, s tem lahko že zelo osreči siromake, ki ji bodo gotovo hvaležni. S. H.

DOMAČA LEKARNA

ga Črnega trna cvetje naberi in posuši med papirjem. Za zapeko, opešana prebavila, težave mehurja in za pomladanske kožne izpahke opari žlico cvetja z $\frac{1}{4}$ litrom krova. Ko postoji 5 minut, precedi in osladi z medom. Pij zjutraj in zvečer počasi. Za hripavico in kašelj prevrej pet žlic na $\frac{1}{4}$ litru krova, precedi in kuhaj s sladkorjem, da bo gostljato. Večkrat jemlji po žlici. Za mrzlico kuhaj žličko korenininega lubja na $\frac{1}{4}$ litru vode in jemlji trikrat na dan po dve žlici. Če uhaža črevo ali maternica, se umivaj in koplji v gorki ljubovi izkuhi. Če se gnoji v ustih, če zateka jeziček ali so vnete bezgavke, kuhaj žličko lublja v treh osminkah dobrega kisa, primešaj žlico medu pa izpiraj večkrat usta.

ga Brezinega popja naberi zdaj, prevrej na svinjski masti in maži vse, kar je zatečeno in kar je boleče. Za protin, udnico in trganje, za vodenico, kamen in pesek, naberi mladega brezovega listja, posuši skrbno in uživaj po pol litra tega čaja na dan, predpoldne in zvečer. (Dobro žlico listov opari, ko je postalo 10 minut, odcedi in osladi z medom.) Kopeli brezovega listja so pozdravile že marsikoga. Za hude napade udnice zlezli kar v žakelj poln zelenega listja in ostani v njem dokler se ne izpotiš, to je staro kmečko zdravilo. Za gliste in za mrzlico si naberi mladega brezovega lubja, prevrej žličko na $\frac{1}{4}$ litru krova in pij po požirkih. Zdravilen je tudi sok, ki se cedi iz brezovega debla. Ta pomladi stare in pozdravi mlade. Je tudi znana pomoč za velo kožo, le škoda, da za to nimamo časa, sicer bi ne bilo nobenega nagubanega obraza več...

Kmetijski nasveti

Uporaba klajnega apna. Ravno tako kakor arborina ne morete sami izdelovati, prav isto velja tudi za klajno apno. Lahko pa ga naročite, in sicer istotako pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. Klajno apno je za živino neobhodno potrebno. Je to bel prašek, brez vsakega posebnega vonja, kateri vsebuje mnogo apna in fosforne kisline. Shraniti ga moramo vedno na suhem prostoru, da se ne pokvari. Živalj rabijo za tvorbo okostja precejšnje količine fosforja in apna. Ako pa tega v krmi primanjkuje, kot je to tudi navadno primer, moramo ta primanjkljaj vedno nadomestiti s kalijevim apnom. Če tega ne storimo, se pojavi pri mladih živalih mehkokostnost, pri starejših živalih pa kosti omolnica. Tako trpijo prav veliko škodo. Vsem onim živalim, katerim pokladamo slabo krmo, moramo nuditi zadostne količine klajnega apna. Neobhodno potrebno je tudi za mlade živali; te ga potrebujejo za rast in utrditev kosti. Veliko klajnega apna rabijo doječe, breje in sploh vse zelo mlečne živali. Najbolj pa je potrebno klajno apno za ono govejo živino, ki je pričela lizati zid, glodati les in gristi cunje. Živina dela to zaradi tega, ker ji primanjkuje rudninskih snovi in te hoče nadomestiti. Zato ji moramo nuditi takoj zadostne količine klajnega apna. Za posamezne živali so potrebne približno sledeče količine klajnega apna: perutnina 1 gram dnevno, pujski in ovce 1—4 grame dnevno, odrasli prašiči 6—9 gramov dnevno, tele 8 do 10 gramov dnevno, odraslo govedo 20 do 45 gramov dnevno, konj 10 do 18 gramov dnevno. Količina klajnega apna, ki ga dajemo živini, je odvisna predvsem od kakovosti krme; čim slabša je krma, tem večji obrok klajnega apna moramo dodati.

ga Vijolični cvet najdemo skoraj v vsakem prsnem čaju. Cvet zmehča zadelani sluz in žene na pot. Za katar v pljučih, če te kuha vročina ali te mrazi, opari osem gramov cvetja v litrom krova in pij mlačno za žejo. Lahko primešaš tudi druge čaje. Pomaga tudi če boli glava. Mezga narejena s cvetjem in kandisom, hladi vročino v vročinski bolezni, prinaša spanec, umiri živce in naredi lahko sapo. Jemlji po dve žlici. Skuhaj tako-le: Svežega cvetja opari in pusti v kropu 8 ur. Potem odcedi vodo, segrej o in opari ž njo drugo sveže cvetje. Tako naredi še tretjič. Potem odcedi vodo, daj na liter vode kilogram kandisa in kuhaj, dokler ne bo gostljato. Cvetje namoči v kisu in obveži glavo kadar te boli. Vijolična korenina odpira, močan korenin čaj povzroči bruhanje. Liste prevrej na kisu in izpiraj zatečeno grlo, devaj tudi na sklepe, kadar te muči udnica.

GOSPODARSKE VESTI

DENAR

g Denar. Skupni devizni promet na ljubljanski borzi je znašal v preteklem tednu 4 milijone 946.000 din. Za razne tuje valute so plačevale banke sledeče zneske: češka krona 1.52 din, italijanska lira 2.14 din, francoski frank 2.22 Din, avstrijski šiling 8.55, švicarski frank 10.95 din, holandski goldinar 26 din, kanadski dolar 47.50 din, ameriški dolar 47.90 din, angleški funt 235 din.

ŽIVINA

g Ljubljanski živalski sejem 17. marca. Dogon na ta sejem je bil sorazmerno še dosti dober, kupčija pa le bolj slaba, kar je pripisovati temu, ker je bil to že drugi sejem v tem mesecu. Na sejem je bilo prignanih 45 volov, 31 krav, 15 telat, 209 malih prašičev za rejo in 155 konj; skupno 455 glav. Prodanih pa je bilo 34 volov, 9 krav, 10 telat, 69 prašičkov in 30 konj, vsega skupaj 152 komadov. Od konj je bilo prodanih zopet 9 klavnih konj na Dunaj. Pričakovalo se je, da se bo razvila živahna kupčija z malimi prašiči, kar pa se ni zgodilo. Upati je, da bo kupčija s prašiči na prihodnjem sejmu bolj živahna. Od zadnjega sejma so se cene volov nekoliko dvignile, cene ostale živine pa so ostale neizpremenjene in so bile sledeče: voli I. vrste 4.50 do 5 Din, voli II. vrste 3.75—4.50 Din, voli III. vrste 3.25 do 3.75 Din za 1 kg žive teže; krave debele 3—4.25 Din, krave klobasarice 2—3 Din, teleta 6—7 Din za 1 kg žive teže. Cene prašičkov za rejo v starosti 6 do 10 tednov so bile 120—210 Din za komad. Konje pa so plačevali po velikosti in kakovosti in sicer 400 do 3500 Din komad.

g Mesečni živalski sejem v Novem mestu. Na ta sejem je bilo prignanih bolj malo prvovrstnih volov in prašičev, dasiravno je bilo povpraševanje precej veliko. Ostale živine je bilo prignane dovolj; bila je bolj slaba in zanemarjena. Cene živine so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene in so bile sledeče: voli I. vrste 5.75 Din, voli II. vrste 5 Din, voli III. vrste 4.25 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 4 Din, krave II. vrste 3 Din, krave III. vrste 2.25 Din za 1 kg žive teže. Telice I. vrste 4.25 Din, telice II. vrste 3.75 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 6 Din, teleta II. vrste 5 Din za 1 kg žive teže. Pitani prašiči 7.25 Din, pra-

šiči pršutarji 6 Din za 1 kg žive teže. Cene mladih prašičev so se dvignile za 20 do 30 Din pri komadu, tako da se reja pujskov zopet izplača.

g Živalski sejem v Kranju 15. marca. Cene živine na tem sejmu so bile sledeče: voli I. vrste 5.25 Din, voli II. vrste 5 Din, voli III. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5 Din, telice II. vrste 5 Din, telice III. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 4.50 Din, krave II. vrste 4 Din, krave III. vrste 3.75 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 7 Din, teleta II. vrste 6 Din za 1 kg žive teže. Prašiči špeharji 9 Din, prašiči pršutarji 7 Din za 1 kg žive teže. — Od zadnjega sejma so se dvignile cene telic II. in III. vrste za 50 para pri kg. Cena prašičev špeharjev se je dvignila za 1 Din, prašičev pršutarjev pa za 50 para pri kg.

CENE

g Zitni trg. V preteklem tednu je bil dovoz pšenice in koruze slab; to pa je vplivalo na znatno dviganje cen. Tako stane pšenica že 160 do 165 din. V zvezi s tem je narasla tudi cena moke, ki je že prejšnji teden znašala 245 do 250 din na 260 din. Tudi cena koruze je znatno narasla in znaša 90 din. V naših krajih je poslovanje omejeno na manjše kupčije.

g Cene prešičev naraščajo. V zadnjih tednih so se cene prešičev, zlasti pa v južnih krajih naše države precej dvignile. Za 1 kg žive teže plačujejo kupci že 8.50—9 din; pričakujejo pa, da se bo cena dvignila na 10 din. Dvig cen je pripisovati predvsem italijanskim nakupom. Za Italijane pravijo, da so kupili v zadnjih 20 dneh pri nas nad 15.000 prešičev, tako debelih kot mršavih. Samo ena tvrdka iz Srbije je prodala v nekaj dneh 8000 komadov prešičev. Nekateri izvozniki se bojijo, da ne bi cene tako narasle, da bi bile nad pariteto z Dunajem in Prago, kar bi onemogočilo naš izvoz na ti dve važni tržišči.

Brezplačen odstop sveta. A. P. Če ne soglašate z zahtevo gradbene komisije, ki zahteva, da brezplačno odstopite nekaj sveta za nameravano cesto, se proti odloku občine, ki je gradbeno oblastvo prve stopnje, pritožite. V pritožbi zlasti navedite, da regulacijski načrt še ni odobren. Ni nam znano, kakšno stališče bo zavzela druga stopnja.

PRAVNI NASVETI

Sin električar. Z. B. Vprašajte pri kakšni elektrarni.

Bolniški stroški. S. R. Vložite prošnjo pri upravi bolnišnice za znižanje ali oprostitve plačanja bolniških stroškov. — Orodja, ki vam je neobhodno potrebno za izvrševanje obrti vam ne smejo zarubiti.

Dolg pri vžitkarici. J. L. Č. Vaš upnik je užitkarica, ki ima izgovorjen prevžitek, ki ga rabi za življenje. Zahtevali ste, da vam dolg za polovico zniža, na kar pa ona ne pristane, češ da predpisi o znižanju dolgov za njo ne veljajo, ker nima nobene imovine in se prišteva med ubožne. Vprašate, če res ne boste dosegli znižanje dolga pri vžitkarici. — Po uredbi dolžniki kmetje ne uživajo zaščite, če so v boljsem-gmotnem položaju od svojih upnikov. Če mislite, da niste v boljšem gmotnem položaju, kakor vaša upnica, ki nima nobene imovine in je vžitkarica, boste morali predlagati, da sodišče odloči. Verjetno je, da bo dalo sodišče vžitkarici prav in da ji boste morali poravnati ves dolg.

Nov dolg. F. S. Pišete, da ste poravnali dolg, ki ste ga napravili v hranilnici pred letom 1932 in da ste se leta 1936. za enako vrsto zopet zadolžili. Radi bi se okoristili z zaščito kmetov, pa vam hranilnica zaščite ne prizna. Vprašate, če bi le mogli doseči zaščito, ker ste se znova zadolžili zato, da ste plačali upnika, ki vam je dal denar za plačilo dolga v hranilnici. — Malo preširoko razlagate pojem »stari« in »novi« dolg. Po vaših lastnih navedbah bo smatrali vaš dolg za »nov dolg«. Stari dolg je bil vendar plačan in ste se nato znova zadolžili. Sicer se pa lahko pustite tožiti in bo v tem primeru pač sodišče odločilo.

Zamujeni obrok. A. P. Če vam upnik ni predložil obračuna in nove obveznice v podpis, po našem mnenju še niste izgubili pravice do zaščite, ako niste plačali prvega obroka. Če vas upnik toži za ves dolg, pač povejte pri sodišču, da še niste prejeti listin, ki jih predpisuje »pravilnik o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami«.

Notarski stroški. M. J. Če se vam zdi notarjev račun previsok zahtevajte sodno odmero stroškov. Na podlagi vašega pomanjkljivega dopisa ni mogoče dajati mnenja o primernosti računa.

Očetovo terjatev iz leta 1927. B. M. Ako je dolžnik kmet po uredbi, veljajo zanj predpisi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov in tudi vi kot upnikov dedič tega dolga ne morete takoj iztirjati. — Izjava dolžnikovega tasta, da bo on kot porok ta dolg plačal, ni obvezna, ker ni bila dana pismeno. Za veljavnost poroštvene pogodbe je namreč treba, da izjavi porok obvezo pismeno.

Dolg za zgradbo vodovoda. C. A. Hranilnica se čisto upravičeno brani priznati zaščito

za dolg, ki je nastal leta 1935. Sami pišete, da je bil prvotno dolžnik napram hranilnici en sam posestnik Dožno razmerje je torej obstajalo samo med njim in hranilnico, do čim so bili ostali posestniki le napram temu dolžniku obvezani. Ko je pa leta 1935. vsak za svoj del podpisal zadolžnico, so nastala nova dolžna razmerja med hranilnico in vsakim dolžnikom posebej. Ta dolg bo vsekakor smatrali za nov dolg.

Ograditev občinskega sveta. M. M. Če ste že nad 40 let uživali del občinskega zemljišča, ste ga morda že priposestvovali. Če občina priposestovanja ne prizna, bo v primeru pravde odločilo sodišče. Če je zemljišče del cestišča ga ne morete priposestovati ter boste ograjo morali odstraniti.

Prihranki v hranilnici. F. Z. Hranilnica, ki se je najbrž okoristila z zaščito, je dolžna izplačevati vlogo po odobrenem odplačilnem načrtu. Četudi vas upniki tožijo radi plačila dolga, ne morete prisiliti hranilnice, da vam kaj več izplača, kakor predpisuje odplačilni načrt.

Kupna pogodba in bremenprost prepis parcele. J. Č. S. L. Če je prodajalčevo posestvo obremenjeno, pote mvam lahko prodaja bremenprosto parcelo le s privoljenjem vknjiženih upnikov. Če je davčna uprava vknjižena na tem posestvu za zaostale neplačane davke, bo treba pač te zaostanke poravnati ali pa dobiti obremenjeno parcelo. Kupno pogodbo lahko kupec in prodajalec sama spišeta. Pismeno kupno pogodbo morate tekom 14 dni prijavit davkarijo radi odmere taks.

Neplačano mleko. D. F. Če vam stranka ne plača mleko ima pa denar, da ga zapravlja po zabavah, vam svetujemo, da jo takoj tožite. Lahko daste tudi na zapisnik pri sodišču in boste plačali le kolke. Ko bo sodba pravomočna, boste lahko predlagali rubež mesečne plače. Na ta način boste dobili plačano mleko in vse pravdne in izvršilne stroške. Terjatve za prodano mleko zastarajo v treh letih.

Odpravljeni otroci. P. A. J. V letu 1920 ste prevzeli od očeta posestvo. Sebi in materi je zgovoril užitek, ostalim otrokom pa dediščine, ki ste jih vi kot prevzemnik morali plačati. Takrat so tudi bratje na to pristali in pred notarjem podpisali, da so po očetu odpravljeni. Sedaj je oče umrl. Eden od bratrov od vas zahteva, da mu nekaj plačate, ker je vrednost posestva od leta 1920 narasla. — Ker so bratje podpisali pred notarjem, da so odpravljeni po očetu, ne morejo ničesar več od vas kot prevzemnika posestva zahtevati. Sicer bi smeli zahtevati dopolnitev dolžnega deleža, v kolikor bi dokazali, da njih dediščine po očetu v letu 1920 ne dosegajo dolžnih deležev po vrednosti posestva v letu 1920, ne pa sedaj!